

ร่างฯ คณะกรรมการยกร่างฯ (แสดงการแก้ไข) เสนอที่ประชุม ครร. เมื่อ ๔ เมษายน ๒๕๖๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง^๑
ทางการเมือง

เหตุผล

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่และ
จำนวนองค์คณะผู้พิพากษา ตลอดจนหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกับบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองที่ใช้บังคับในปัจจุบันหลายมาตรฐานยังมีความไม่เหมาะสม ทำให้เกิดข้อขัดข้อง
ในทางปฏิบัติ สมควรแก้ไขปรับปรุงไปในโอกาสเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๗

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๗ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาและคณะกรรมการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (เทียบ ว.พ.ง ม. ๑ บทนิยาม “ศาล”)

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“คณะผู้ใต้ส่วนอิสระ” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งประธานศาลฎีกาแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ได้ส่วนห้ามออกให้จริงและทำความเห็นในกรณีที่มีการกล่าวหาต่อกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ใดมีพฤติกรรมร้ายแรงพิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจปฏิเสธหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่ออบรมยัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ตัดอกอ่านองจากมีกำหนดไว้ใน ม. ๕๑ แล้ว) (ดูอีกที่เมื่อรู้ว่าเอาไปใช้ทำอะไร ดู รธน. ๒๓๔ ม.๒๓๖)

มาตรา ๕ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นนอกจากศาลฎีกานัดอภิญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกานัดอภิญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงได้

การพิจารณาของศาลต้องและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาน (โดยความเห็นชอบของที่ประชุมไม่หลัก ทั้งนี้ ให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงโดยยึดสำคัญการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ใต้ส่วนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณาและแต่ศาลอาจไต่สวนห้ามออกให้จริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร (การค้นหาความจริงของศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาน

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกานความรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมให้ยื่นของศาลฎีกานแล้ว ให้ใช้บังคับได้ (ตัดอกอ่านองจากมีอยู่ใน ม. ๘ ว. ๒ แล้ว)

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการได้เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อบัญญัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย (?ควรจำกัดไว้บ้างหรือไม่ว่าต้องตั้งเพื่อช่วยเหลือ ไม่ใช่ตั้งเพื่อใช้อำนาจแทน)

เพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเพียงพอ ให้บุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานความรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ความร่วมมือในการดำเนินการได้ตามที่ศาลขอหรือมอบหมาย

มาตรา ๗ ศาลมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายได้ ๑ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลอื่น

มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อบัญญัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่น

เกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลให้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อกำหนดตามวาระหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวาระหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ยกมาจาก ม.๑๙ เดิม)

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๙ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาว่าพิพากษาอาชญากรรมในศาลฎีกาจำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๕ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้ (รอวิภัติ ตรวจสอบให้ถูกต้องตาม รธน.)

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็น~~กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่า~~ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการครการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสริยะ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รัฐวิสาหกิจ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย (รธน. ๒๓๔ และ ๒๓๕) ๓ เม.ย. ๖๐

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็น~~กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาบุคคลตาม (๑)~~ หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) รวมทั้งผู้ให้ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) เพื่อจูงใจให้กระทำการไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ (รอวิถีตามศาลฎีกาว่า ถ้าตัวการหนึ่ง จะแยกคดีคณธรรมดาไปฟ้องศาลปกติได้หรือไม่ มีข้อเสียอะไร)

(๓) คดีที่ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องให้ศาลพิจารณาพิพากษาขอกล่าวหาว่า คณ~~ผู้ได้ส่วนอิสริยะ~~เห็นว่ากรรมการ ป.ช. มีพฤติกรรมร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตาม (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้าย ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ (มีประเด็นใน พรบ. ปปช. ต้องแก้ไขนิยามให้ชัดเจน)

(๕) คดีที่บุคคลตาม (๑) รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปักปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

มาตรา ๑๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๗๐ (๑) (๒) หรือ (๔) ให้ประธาน ป.ป.ช. ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็น ไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล (กรณี (๔) ไม่ต้องเขียน หรือว่าทำยังไง) (อยู่ ม. ๕๙)

ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องความวินาศน์ เว้นแต่ ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเรื่องที่ส่งมานั้นยังไม่สมบูรณ์ และได้แจ้ง ข้อไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. (เขียนทำไว้ในเมื่อเรื่องยังไม่ถึงศาล เป็นขั้นตอน ระหว่าง ปปช. กับอัยการ) (อาจเขียนให้อ่ายความละเอียดลง)

มาตรา ๑๑/๑ ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในการยื่น ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ ต่อศาล ให้อัยการสูงสุดสามารถยื่นฟ้องได้ เมื่อมีได้ตัวผู้กระทำความผิด มากยังศาล

(หลักมาจาก ม. ๑๔๑ วรรคสี่ และ ม. ๑๖๙ วิอาญา และมาตรา ๘๕ ปอ.)
(ตอนประทับรับฟ้องอาจพิจารณากำหนดกรณ์ที่ยังไม่ได้ตัวจำเลย)

มาตรา ๑๒ ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในกรณีที่คดีที่กระทำการมีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลา สามสิบวันนับแต่วันตั้งคดีทำงาน ให้คดีนักงานคดีกระทำการ ป.ป.ช. ดำเนินการที่เป็นฝ่าย จำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคดีที่ดำเนินการ ให้สำนักงานคดีกระทำการ ป.ป.ช. ดำเนินการที่เป็นฝ่าย เลขานุการ คดีที่ดำเนินการมีจำนวนหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวม พยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

ในกรณีที่คดีที่กระทำการมีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลา สามสิบวันนับแต่วันตั้งคดีทำงาน ให้คดีนักงานคดีกระทำการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้ง พนักงานคดีให้ฟ้องคดีแทนได้ แต่ต้องฟ้องภายในสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด

ในกรณีที่คดีกระทำการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งพนักงานคดีให้ฟ้องคดีแทน ตามวรรคก่อน ห้ามมิให้พนักงานชี้ยักการรับแก้ค่าคงคดีให้แก่จำเลย (เขียนทำไว้)

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ไม่อ้างฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๑๒ และ มาตรา ๑๒ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาต ขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายใน อายุความ (น่าจะอยู่ใน กม. ปปช.)

มาตรา ๑๔ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีการเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกากโดยเร็ว เพื่อกำหนดจำนวนองค์คณะและเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกานี้ซึ่งดำเนินการไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีการหรือผู้พิพากษาอาชุสในศาลฎีกานี้จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าว โดยให้เลือกเป็นรายคดี ทั้งนี้หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษา ในพิจารณาตามประเภทและลักษณะแห่งคดีตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาน และอีกสองคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง

(ควรต้องกำหนดว่าคดีประเภทไหนองค์คณะกี่คน โดยกำหนดไว้ให้ชัดแจ้ง และควรเขียนว่าในระหว่างถ้าผู้พิพากษามีอันเป็นไป แต่ยังเหลือห้าคนขึ้นไปจะให้พิจารณาพิพากษาต่อไปได้หรือไม่ โดยไม่ต้องตั้งคนแทน แต่ถ้าเหลือไม่ถึงห้าคน จะต้องตั้งแทน) ให้ไปกำหนดในข้อกำหนดว่า องค์คณะคดีใดกี่คน) ยกเลิกสำรอง ให้ตั้งจริง แต่องค์คณะพิจารณาอย่างน้อยต้องมีห้าคน

ในกรณีเมื่อเหตุสมควร ผู้พิพากษานี้อาจขอถอนตัวจากการได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองได โดยให้แจ้งต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดีถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกากับสลากร่วมกับผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกาน

ในกรณีที่ผู้พิพากษาได้ในองค์คณะพันจกหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ หรือเมื่อเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกต่อไปตามที่ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกากำหนด ให้อีกว่าผู้พิพากษาเท่าที่มีอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้เว้นแต่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงห้าคน ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาเข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวาระคนนี้ โดยผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกนั้น ให้มีอำนาจเข่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ และสามารถตรวจจำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้ (นำลักษณะมาจาก ม. ๑๖)

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกานี้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองไปเป็นผู้พิพากษาอาชุสในศาลฎีกานี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษารือองค์คณะผู้พิพากษาสำรองต่อไป (ถ้าเปลี่ยนตำแหน่งลังๆ เช่นไปเป็นประธานศาลอุทธรณ์) (เป็นอย่างไรในศาลฎีกาก็ได้)

ผู้พิพากษาที่ร่วมประชุมใหญ่ตามวาระคนนี้ องค์คณะผู้พิพากษากับองค์คณะผู้พิพากษาสำรองที่ได้รับเลือกในการประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลท่องค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

**มาตรา ๑๕ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง
ย่อมพันหน้าที่ในคดีเมื่อ**

(๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ
ตามคำคัดค้านในมาตรา ๗

(๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร
ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามวิธีการใน

มาตรา ๑๕ (รอง น.๑๕)

มาตรา ๑๖ ในระหว่างการพิจารณาคดีหรือทำคำพิพากษาใด หากมีเหตุสุดวิสัย
หรือเหตุจ้าเป็นเช่นอันมิอาจก้าวลงได้ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่
สามารถปฏิบัติหน้าที่ในวันนัดเป็นการชั่วคราว หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น^๑
อีกต่อไป ให้องค์คณะผู้พิพากษาสำรองตามลำดับคะแนนที่ได้รับเลือกในมาตรา ๑๕ มีอำนาจปฏิบัติ
หน้าที่ในวันนัดนั้นแทน หรือเข้าเป็นองค์คณะผู้พิพากษาแทนองค์คณะผู้พิพากษาที่ไม่สามารถปฏิบัติ
หน้าที่ดังกล่าว แล้วแต่กรณี

ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจ้าเป็นเช่นอันมิอาจ
ก้าวลงได้ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่สามารถทำคำพิพากษาได้อีกต่อไป
ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาสำรองตามลำดับคะแนนที่ได้รับเลือกในมาตรา ๑๕ มีอำนาจ
ตัดสินใจและร่วมลงลายมือชื่อทำคำพิพากษากับองค์คณะผู้พิพากษาที่เหลือได้ (ย้ายไปรรคห้า
ของ น. ๑๕) (การมีผู้พิพากษาสำรองอาจขัดต่อแนวคิดที่ไม่ต้องการให้ครุ่นคิดว่าผู้พิพากษาน
ได้จะมานั่งพิจารณาคดี)

มาตรา ๑๗ หากคุณความฝ่ายได้ประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคนใดที่ได้รับเลือกเป็น^๒
ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง เนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้
พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในกรณี ให้องค์คณะผู้พิพากษา^๓
ไต่สวนตามที่เห็นสมควรแล้วมีคำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่า
ด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว
เว้นแต่ ผู้คัดค้านจะสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น

มาตรา ๑๘ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับ^๔
คะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับ^๕
คะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามต้ององค์คณะผู้พิพากษาและ
เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งได้ ๆ ที่
มีได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ (มีอazole ไม่ให้เป็นพร้อม ๆ กันท้ายคดีใหม่) (เขามีปัญหาในทาง
ปฏิบัติจึงให้ที่ประชุมใหญ่กำหนดโดยคะแนน)

มาตรา ๑๙ ประธานศาลฎีกាជด้วยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดยืนเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(ย้ายไป ม. ๘ ว. ๓)

มาตรา ๒๐ ให้ศาลมีอำนาจในกระบวนการไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมาจากภัยล่วงได้ (ทำไม่ถึงตัด “ทุกวัน” ปัจจุบันกำหนดให้ทำทุกวันทำการ)

มาตรา ๒๑ ถ้าอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งอาจต้องอ้างอิงในภายหลังจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาได้ ส่วนในภายหลัง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีคำสั่งไต่สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งก่อนอัยการสูงสุดยื่นฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามาตรา ๙ เป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (ถ้อยคำบางส่วนมาจากมาตรา ๒๗ พรบ. ว. คดีทุจริต)

(จะให้ผู้พิพากษารคนหนึ่งฟังพยาน จะยอมให้คุณที่ตั้งไว้ประจำ (ตามมาตรา ๙ วรรคสอง) รับฟังหรือไม่ (ให้ผู้พิพากษาในแผนกคดีอาญา เป็นผู้ดำเนินการ และเขียนให้ชัดเจนว่า แม้แต่ก่อนฟ้องก็ทำได้)

มาตรา ๒๒ เมื่อศาลมีประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๑) กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (ต้องเขียนให้ชัดว่าไม่รวมเอกสาร)

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๒๓ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกากลางในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้อย่างหนึ่งอย่างเดียว ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบและร่วบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี
(๒) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง
(๓) ช่วยเหลือศาลมีการบันทึกคำพยาน
(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกในการทำหน้าที่ช่วยเหลืออื่น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในผู้ช่วยผู้พากษาศาลฎีกานามวารคหนึ่งเจ้าหน้าที่งานคดีเป็นเจ้าหน้าที่งานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาเจ้าพนักงานคดีให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา (ลองเทียบเคียงกับต้นแบบในกฎหมายวิธีพิจารณาคดีทุกริตรๆ การมอบอำนาจนี้อาจเท่ากับเป็นการมอบอำนาจตุลาการให้คนอื่นทำ ลองถามดูถ้าจะใช้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา จะดีกว่าไหม) ให้ตั้งได้แต่ให้ทำในส่วนที่เป็นรายละเอียด

มาตรา ๒๔ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นนำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อความมีกำหนด ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๒๕ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยข้อหาหรือการพิพากษาคดีให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนจัดทำข้อเท็จจริงเพื่อการวินิจฉัยข้อหาหรือการพิพากษาคดีส่งให้องค์คณะก่อน และในการประชุมเพื่อลงมติให้ผู้พิพากษานำองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือ โดยให้เพิ่มเติมข้อเท็จจริงเฉพาะที่เห็นแตกต่างไปจากข้อเท็จจริงของผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน พร้อมทั้งต้องแจ้งด้วยว่าจากต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้อภิปรายตามเสียงข้างมาก ในกรณี องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษาตามมตินั้นก็ได้

(ทำไม่ได้พิพากษาเจ้าของสำนวนเป็นคนทำเป็นหลัก ต่อเมื่อมีเหตุพิเศษจึงให้มีมติกำหนดให้คุณอื่นทำ ทำไม่ถึงต้องให้ทำความเห็นเป็นหนังสือเป็นรายคน เพียงแต่ถลงด้วยว่าจะไม่พอหรือ และถ้าเสียงเท่ากันจะทำยังไง ถ้าจะต้องเขียนความเห็น จะทำให้สั้นเข้าโดยไม่ต้องมีรายละเอียดตามมาตรา ๒๖ ได้ไหม) ให้เขียนมาแต่ข้อเท็จจริงที่เห็นต่าง และคำวินิจฉัย

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยข้อคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบka ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด

มาตรา ๒๖ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคุณความทุกฝ่าย
  - (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
  - (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ

- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๗ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย
เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะ^{จะ}
หลบหนีหรือจะไปบุ่งเหลียงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช.
คณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลย
นั้นได้
ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ให้องค์คณะ
ผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลย
นั้นได้

(ต้องมีประกันใหม่) (ฟ้องโดยไม่ต้องมีตัวจำเลยก็ได้ใช่ไหม) (ถ้าอัยการมาฟ้อง
แล้วบอกว่าจำเลยหลบหนีไม่มาพบอัยการ ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาล ตามเวลาที่
กำหนด ถ้าไม่มามาศาลให้ศาลดำเนินคดีเปลับหลังจำเลยได้โดยไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนาย)
หลักการนี้นำไปกำหนดไว้ใน มาตรา ๓๐/๑

หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๒๘ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ได้แก่

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ (ความตอนท้ายเม่นกา
จะต้องมี)

มาตรา ๒๙ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อ^ก
กฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิด
บทอื่นได้ด้วย

ในกรณีที่พบว่าศาลอื่นรับฟ้องคดีในข้อหาความผิดอาญาท่อนจากการกระทำความผิด
กรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ให้องค์คณะผู้พิพากษาแจ้งไปยังศาลอื่นที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้โอนคดีดังกล่าวมายังศาลต่อไป
หรือศาลอื่นจะขอโอนคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้ถือว่ากระบวนการที่ได้ดำเนินการไปแล้วใน
ศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษามาแล้วเป็นโมฆะ แต่ถ้าคดีนี้มีความผิดต่อพระราชบัญญัติธรรมนูญนี้
ความผิดต่อมาตรา ๑๗ ให้ดำเนินการต่อไป แต่ถ้าคดีนี้มีความผิดต่อมาตรา ๑๗ แต่ไม่เป็นโมฆะ^ก
ความผิดต่อมาตรา ๑๗ ให้ดำเนินการต่อไป (ความตอนท้ายเทียบเคียงมาจาก ม. ๙ พรบ ศาลทรัพย์สินฯ)

(ถ้าศาลอื่นรับฟ้องเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจแล้วจะทำอย่างไร จะให้โอนคดีมาใหม่)
ศาลรับจะเบคิดให้ว่าจะทำยังไงจะไม่ตกเป็นเครื่องมือ

**มาตรา ๓๐ การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ต้อง
ไต่สวนมูลพ้อง (ย้ายไป ว. ท้าย)**

ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธิพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติกรรมที่กล่าวหาว่ากระทำการผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ส่วนข้อเท็จจริงต่อไปได้

ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการได้ส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจได้ส่วนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

(ทำไม่ถึงต้องให้มีตัวจำเลย ถ้าจำเลยหนีไม่ได้ ถ้าถือเอาว่าในชั้นสอบสวนของ ป.ป.ช. ถ้าจำเลยได้ยื่นคำให้การแก้ข้อกล่าวหาหรือได้รับโอกาสให้ยื่นคำให้การแล้ว เวลาฟ้องศาล จำเลยจะมาหรือไม่มีศาลก็พิจารณาต่อไปได้ โดยไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะมีทนาย จะได้เหม)

กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

**การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ต้อง
ไต่สวนมูลพ้อง (ย้ายมาจากราชคนี้)**

มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่อยู่การยื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ตัวผู้กระทำการผิดมายังศาล ตามมาตรา ๑๗/๑ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามเวลาที่กำหนด และแจ้งสิทธิในการตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีแทนในกรณีที่จำเลยประสงค์จะஸະສິທິວິນการมาศาล

ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งและไม่ได้ตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีแทน ให้ศาลออดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดี

ในกรณีที่จำเลยสละสิทธิ์ในการมาศาลเพื่อต่อสู้คดีและตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตน ให้ศาลออดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจพิจารณาต่อไป

(ถ้าอัยการมาฟ้องแล้วบอกว่าจำเลยหลบหนีไม่มาพบอัยการ ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาล ตามเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มาศาลให้ศาลมีอำนาจคดีไปลับหลังจำเลยได้ โดยไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนาย)

มาตรา ๓๑ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลออนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้ความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม

มาตรา ๓๒ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำการโดยเปิดเผย เว้นแต่ มีความจำเป็น เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

(การพิจารณาและต่อส่วนพยานหลักฐานให้กระทำต่อหน้าจำเลย เว้นแต่จำเลยหลบหนีหรือไม่มาศาลไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ศาลพิจารณาหรือต่อส่วนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะมีพยานแก้ต่าง .... เขียนเพียงเท่านี้หรือทำอนันต์ได้ไหม)

นอกจากกรณีตามมาตรา ๓๐/๑ วรรคสอง เมื่อศาลมีเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่มีซักซ่าย ศาลมีอำนาจต่อส่วนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการต่อส่วนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีพยานและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือต่อส่วน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

กรณีตาม (๓) ในการนี้ที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอาญาของศาลให้ส่งไปยังพยานความของจำเลยแทน (นำมาจากข้อสังเกตของที่ประชุมในมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๗ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ (ถ้าแก่มาตรา ๓๒ แล้ว ก็ไม่น่าจะจำเป็น) (ยังจำเป็นเพรา มาตรา ๑๑/๑ ยังไม่ได้ยกเว้นมาตรา ๙๕ วรรคสอง เหมือน ม. ๑๓ พรบ. วิศวกรรมศาสตร์)

ในการนี้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ (ควรแก้เป็นว่าไม่ว่าจะหนีไปตอนไหน) มิให้นับทบัญญัติมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับ

มาตรา ๓๘ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระหว่างโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร (จะให้ทำอะไรทำไป)

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้นมีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง

มาตรา ๓๙ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก

นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้องให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนาเอกสารในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

กรณีที่จำเลยทราบนัดพิจารณาครั้งแรกโดยชอบแล้วไม่มาศาล ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่เบากว่านั้น ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่า จำเลยกระทำความผิดจริงก็ได้ (ถ้าแก้เป็นให้พิจารณาลับหลังจำเลยได้ มาตรานี้อาจต้องเขียนใหม่ให้ สอดคล้องกัน)

มาตรา ๓๖ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อสามารถแสดงเหตุสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี

มาตรา ๓๗ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัดคุณต่อศาลเพื่อให้ออกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแต่งແળงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา (เติมให้ศาลใช้ดุลพินิจเพื่อกำหนดแนวทางผิดไปจากที่ทั้งสองฝ่ายแต่งได้ เพื่อประโยชน์ยุติธรรม)

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง ในกรณีที่เมื่อโจทก์จำเลยจะมีมีการโต้แย้ง พยานหลักฐานใดไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องได้สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใด (โต้แย้งเมื่อโจทก์ได้หรือต้องโต้แย้งก่อน และถ้าศาลรับฟังแล้ว จะโต้แย้งได้หรือไม่ เป็นเพียงพบความผิดปกติ) หรือเมื่อศาลมั่นใจให้องค์คณะผู้พิพากษาดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นต่อไป (ทำไม่ใช่คำว่า “ศาล” บ้าง “องค์คณะผู้พิพากษา” บ้าง มีความประสงค์อย่างไร ต่างกันอย่างไร (โต้แย้งเมื่อโจทก์ได้) (ให้ศาลใช้ดุลพินิจภายในหลังฟังคำโต้แย้งและเหตุผลแล้วว่าจะได้สวนพยานหลักฐานต่อไปหรือไม่) (เทียบเคียงถ้อยคำมาจาก ม. ๖)

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวน โดยให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(ในกรณีจำเลยหลบหนี ให้ส่งหมายแทน ถ้าไม่มีหมาย ให้ส่งไปยังที่อยู่ของจำเลย
(ใน ม. ๓๒ (๓) ได้กำหนดให้มีการสืบพยานหลับหลังได้ในกรณีที่จำเลยหลบหนีแล้ว และได้กำหนดไว้
ในวรรคสามของ ม. ๓๒ แล้ว)

มาตรา ๓๙ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพยานที่คุ้มความฝ่ายใดอ้างหรือที่
ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็น
และข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแกลงด้วยตนเองหรือตอบ
คำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงได ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคุ้มความฝ่ายใด
ยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คุ้มความถามเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้ (จะยอมให้คุ้มความถามนำได้ด้วย
หรือ)

หลังจากคุ้มความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คุ้มความฝ่ายได้ถามพยานอีก
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๔๐ บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก
และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร
ราชการศาลยุติธรรมกำหนด

(๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๙

(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖

วรรคสองและวรรคสาม

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๔๑

มาตรา ๔๑ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อ
ประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องให้คุ้มความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคุ้มความตามสมควร
ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนเองมาให้ความเห็นโดยแบ่งหรือเพิ่มเติมความเห็น
ของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

มาตรา ๔๒ เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแกลงปิด
คดีของตนภายใต้ศาลมีกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษา^๑
ในศาลโดยเปิดเผยแพร่ในเจดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็
ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

ในกรณีที่ศาลมีกำหนดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบด้วย
ชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือ
ว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว (ถ้ายอมให้พิจารณาลับหลังจำเลย อาจต้องเขียนใหม่ให้
สองครั้งกัน)

ในการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๓๐/๑ วรรคสอง เมื่อศาลมีกำหนด
ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ปิดประกาศแจ้งการนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ณ ภูมิลำเนาของ

จำเลย หรือวิธีการอื่นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และให้อ้วว่าจำเลยทราบด้โดยชอบแล้ว (เทียบเคียงจาก ม. ๗๙ ว.๘๖)

มาตรา ๔๓ ให้อ้ววพยานบุคคลในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

มาตรา ๔๔ การรับทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลมีอำนาจจับทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (มาตรานี้ใช้กับกรณีใด ในการกระทำความผิดอะไร ถ้าทำความผิดบางอย่างทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดจะอยู่ในมือคนอื่น เช่น การให้สินบน เงินที่ใช้ในการกระทำความผิดคือเงินสินบนที่ให้กับเจ้าหน้าที่ ฯ ไม่ได้ใช้เงินหรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด) ต้องเพิ่มทรัพย์ที่ได้รับมาจากการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อันได้ อันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการที่ศาลมีคำสั่งรับทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลมีจัดตั้งกองทรัพย์สินนั้นไว้ในห้องน้ำทรัพย์สินนั้น รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

ในกรณีที่ศาลมีวิธีการอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ใน การกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทนการรับทรัพย์สิน

หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลมีคำสั่งรับทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้

มาตรา ๔๕ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้รับเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (ต้องแก้ไขเมื่อตั้งใจ ๑)

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจุจิให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อ

ตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือตามกฎหมายอื่น

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่ได้ให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำการผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำการผิด

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) ผลผลิตหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) ทรัพย์สินตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ไม่ว่าจะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปปกติรังและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด (เทียบเคียงจาก ม. ๓ ในนิยาม “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำการผิด” แห่ง พรบ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ)

(ถ้าทรัพย์สินนั้นโอนไปอยู่บุคคลที่สาม จะเอาใหม่ ถ้าเอื้อต้องมีเงื่อนไขเพื่อกันคนบริสุทธิ์)

มาตรา ๔๖ ในการพิพากษาคดีหรือภัยหลังจากนั้น ถ้าความประภูมิแก่ศาลเองหรือความประภูมิตามคำขอของโจทก์ว่า สิ่งที่ศาลมีสิ่งรับหรือได้สั่งรับ โดยสภาพไม่สามารถถอนได้สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามอาคีนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามอาคีนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลมีอำนาจหนาที่ต้องสั่งให้ศาลมีค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียจ่ายในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องสั่งสิ่งที่ศาลมีสิ่งรับชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าว ภายในเวลาที่ศาลมีกำหนด (รวมถึงเงินที่ใช้ไปหมดแล้วหรือยัง และจะให้รวมหรือไม่)

การกำหนดมูลค่าตามวรคหนึ่งในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนคำว่าราคาน้ำหนาด้วยคำว่าราคาน้ำหนา ให้ศาลมีกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้น แล้วแต่กรณี

ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรคหนึ่ง ศาลมีกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลมีกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่กฎหมายศาลกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ (เทียบเคียงจาก ม. ๓๓ ว. ๓ พรบ. วิธุจริตฯ)

(กฎหมายจะเรียกกำหนด ควรให้ศาลมีกำหนดเสียเองจะดีไหม)OK และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ

หมวด ๓

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๗ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ เว้นแต่มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรคห้า มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม (ตรวจสอบว่าเรื่องอะไร และมีขียนในหมวดนี้เป็นอย่างอื่นหรือไม่)

มาตรา ๔๘ คำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากจะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาร้ายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ตั้งของทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ซื้อ และที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือซื้อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย

มาตรา ๔๙ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศคำร้องดังกล่าวในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดตามมาตรา ๑๙

บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามายื่นคดีได้ แต่ต้องกระทำการทำก่อนศาลมีคำพิพากษา (ถ้าเข้าเพิ่งรู้เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้วจะทำยังไง)

มาตรา ๕๐ ผู้ได้กล่าวอ้างโดยไม่ได้ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร้ายผิดปกติ ถ้ามีความประพฤติที่ไม่ดีต่อสังคม ให้ศาลมีคำพิพากษาตัดสินใจได้ หรือผู้ที่

ถ้าผู้มีภาระการพิสูจน์ตามวรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร้ายผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ศาลมีคำพิพากษาตัดสินใจได้ หรือผู้ที่

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนวิกฤตไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือผู้ที่ ก่อการร้ายโดยไม่ได้ร้องขอเป็นทางการหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลมีคำพิพากษาตัดสินใจได้ หรือผู้ที่ ดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

หมวด ๔

การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๕๑ เมื่อได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภาว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดมีพฤติกรรมร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือลงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้ดำเนินการเลือกกองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๙ (มาตรานี้ยังไม่สอดคล้องกับ ม.๒๓๖ ซึ่งกำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้ตั้ง)

มาตรา ๕๒ ให้องค์คณะผู้พิพากษาคัดเลือกบุคคลผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นผู้ใต้ส่วนอิสระ ทำหน้าที่ได้ส่วนข้อเท็จจริงและทำความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินคดีตามคำร้องขอ แล้วเสนอรายชื่อไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อแต่งตั้ง

ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งคณะผู้ใต้ส่วนอิสระตามรายชื่อที่ได้รับจากองค์คณะผู้พิพากษา

ผู้ใต้ส่วนอิสระต้องไม่เป็นข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาพห้องถิน หรือผู้บริหารห้องถิน หรือเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพระคริริยาเมือง หรือเจ้าหน้าที่พระคริริยาเมือง หรือตำแหน่งอื่นใดของพระคริริยาเมืองในระยะสิบปีก่อนวันได้รับการแต่งตั้ง

ในการดำเนินการของผู้ใต้ส่วนอิสระ ให้ผู้ใต้ส่วนอิสระมีอำนาจหน้าที่เข่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยอนุโลม (ถ้าแก้ ม. ๕๑ มาตรานี้น่าจะต้องแก้ไขด้วย)

มาตรา ๕๓ ผู้ใต้ส่วนอิสระให้แต่งตั้งจากข้าราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า อัยการเชี่ยวชาญพิเศษหรืออัยการอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการเชี่ยวชาญพิเศษ อย่างน้อยหนึ่งคน และที่เหลือให้พิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสมสมภาคดีจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่ มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีในวันแต่งตั้งและต้องมีคุณสมบัติอย่างดังหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าประเภทบริหารระดับสูงหรือ ตำแหน่งทางบริหารในหน่วยราชการที่เทียบเท่าประเภทบริหารระดับสูงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการพลเรือน

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าสิบปี

(๓) เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงิน การบัญชี หรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องในคดี โดยเคยปฏิบัติงานด้านตั้งกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (น่าจะอยู่ในระดับเดียวกับ คนเป็น ป.ป.ช.)

มาตรา ๕๔ ผู้ใต้ส่วนอิสระต้องไม่มีลักษณะดังห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๒) เป็นผู้เคยรับโภชนาคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโภชนาครับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโภช

(๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเมื่อนไร้ความสามารถหรือจิตพิ亲พื่นเพื่อนไม่

สมประกอบ

(๔) ต้องคุมขั้งอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (หรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

(๖) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๔) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะ
ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
(ตรวจสอบกับลักษณะต้องห้ามของ ป.ป.ช.ด้วย)

มาตรา ๕๕ ผู้ใต้ส่วนอิสระจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และ
ค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๖ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อประกอบการไต่สวน
ตามรายการ วิธีการ และภาษาในระยะเวลาที่คณะกรรมการผู้ใต้ส่วนอิสระกำหนด (กรรมการมีอำนาจเรียกรายการ
ทรัพย์สินที่แจ้งไว้เดิมมาดูได้ด้วย)

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวัน

มาตรา ๕๗ คณะกรรมการผู้ใต้ส่วนอิสระต้องทำการไต่สวนและทำความเห็นให้เสร็จสิ้น
ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับแต่งตั้ง แต่องค์คณะผู้พิพากษา(ประธานศาลฎีกษา)อาจขยายระยะเวลา
ให้เท่าที่จำเป็นได้

ในกรณีที่คณะผู้ใต้ส่วนอิสระมีมติว่าข้อกล่าวหาต่อกรรมการ ป.ป.ช. นั้นมีมูล ให้
คณะผู้ใต้ส่วนอิสระส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล
ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะผู้ใต้ส่วนอิสระภายในหกสิบวัน
นับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ไม่มีมูล ให้กลับคืนให้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้อง
ต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่
ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ และหมวด ๓ มาใช้บังคับในการดำเนินคดีตามหมวดนี้
ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่คณะผู้ใต้ส่วนอิสระเห็นว่าข้อกล่าวหามีมูลให้สั่งยุติเรื่อง
คำสั่งของคณะผู้ใต้ส่วนอิสระตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๙ และ ๕๙ ยังไม่สอดคล้องกับ รธน. ๒๓๕, ๒๓๖, ๒๓๗ น่าจะต้องเขียน
ใหม่

หมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตาม
มาตรา ๑๐(๑) ผู้ใดจะใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจะใจยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและ หรือหนี้สินค้าชั้นความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแท้จริงหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีการกระทำนั้น (นำจะยังไม่สอดคล้องกับม.๒๓๕ วรรคเจ็ด)

กรณีที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนพันระยะเวลาตามวาระหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลา yื่นคำร้องออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด

มาตรา ๖๐ คำร้องตามมาตรา ๕๙ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้นั้น บุคคลที่ผู้นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลาที่ต้องยื่นรวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการทำความผิดโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผลการตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมติและรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๖๑ การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีข้อขัดข้องในการดำเนินคดีส่วนอาญา ที่อาจทำให้การวินิจฉัยคดีล่าช้า ออกไป องค์คณะผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้แยกการดำเนินคดีในส่วนอาญาออกเป็นอีกคดีหนึ่ง แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีต่อไปได้ (แยกแล้วคดีอาญาจะไปฟ้องที่ไหน)

หมวด ๖ อุทธรณ์

มาตรา ๖๒ คำพิพากษาของศาลฎีกาแห่งนักศึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ เขียนในทางที่ให้ผู้อุทธรณ์ต้องนายยื่นอุทธรณ์ด้วยตนเอง

(เขียนเพิ่มเพื่อเป็นการเตือนให้ศาลมีเดาท์เบปอิเลคโทรนิกดูได้ (ถ้ามี))

มาตรา ๖๔ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษาให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๖๕ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาวรือ

ผู้พิพากษาอาจถือว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน โดยให้เลือกเป็นรายคดี คำวินิจฉัยอุทธรณ์ขององค์คณะให้ถือว่าเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา (เติมให้เหมือนกับ รธน. ในเรื่องรายคดี และ....) (เพิ่มให้เหมือนกับ ม. ๑๕๕ ว. ๕ ของร่าง รธน.)

(ตอนสืบพยานควรให้พยานสามารถให้การได้เองได้)

ให้นำบทบัญญัตามาตรา ๑๕ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่การดำเนินคดีชั้นอุทธรณ์ โดยอนุโลม

มาตรา ๖๖ ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน หรือกรณีที่จะมีคำวินิจฉัยแตกต่างจากที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้เดิม (หรือจะวินิจฉัยแตกต่างไปจากที่เคยมีคำวินิจฉัยไว้) ผู้พิพากษานคนหนึ่งคิดในองค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำเนินคดีทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกาว่ามีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ตามวาระคนี้แล้ว ให้องค์คณะของศาลฎีกาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ คือเป็นคำพิพากษาโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา (ถ้าให้ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยปัญหา แล้วให้องค์คณะพิพากษาไปตามคำวินิจฉัยดังนั้น จะได้ใหม่) ให้วินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่เป็นปัญหา แล้วองค์คณะนำมารำคำวินิจฉัย

หมวด ๗ การบังคับคดี

มาตรา ๖๗ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตาม มาตรา ๗๙ ๔

คำพิพากษาและคำสั่งในการบังคับคดีตามวาระคนี้ให้เป็นที่สุด (แปลว่าอะไร)
หมายถึงชั้นบังคับคดี

มาตรา ๖๘ การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลมีสั่งรับหรือสั่งให้ตักเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด และให้อยู่การสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้รองขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและ(เมื่อเป็นคดีอาญา ทำไม่ถึงต้องให้ร้องขอให้ออกหมายอีก) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขยายผลด้วยความที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ให้น่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การบังคับคดีตามวาระคนี้ให้กระทำได้มั่ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลมีสั่งรับถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย (ถ้าถึงที่สุดหลังตายแล้วยึดไม่ได้หรือ (ถ้าให้ศาลมีสั่ง ป.ป.ช.เพื่อบังคับคดีได้เลยก็จะดี)

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่ศาลสั่งรับทรัพย์สิน ตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลมีสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน คำร้องของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

ในกรณีที่ต้องมีการบังคับดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินตาม มาตรา ๔๙ หากปรากฏโดยคำร้องของผู้เป็นเจ้าของแท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลมีสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินแทนตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี คำร้องของเจ้าของที่แท้จริง เช่นว่านี้จะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๐ บพบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่หมวด ๖ ไม่ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๗๑ บรรดาพระราชบัญญัติ ระเบียบและหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับ การดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาและแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้ใช้บังคับ คือนคราแรกเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งให้ยังคงมีผลใช้บังคับ ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชบัญญัติ ระเบียบหรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ สอดคล้องกรณีที่มีการตราพระราชบัญญัติในมาตรา ๔๐ ของพรบ. บัญญัติ และการ ๕๕ ตาม ร่างนี้)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี